

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı

Türkiye Halk Sağlığı
Kurumu

Sayı : 19020089
Konu: Yazılı Soru Önergesi Cevabı

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI - THSK ÇEVRE SAĞLIĞI
DAİRE BAŞKANLIĞI - THSK ÇEVRE SAĞLIĞI
DAİRE BŞK. ÇEVRESEL ETKİLERİ İZLEME VE
DEĞERLENDİRME BİRLİĞİ

30.12.2014 10:04 - 2014.5716.8242 / 610

06007205267

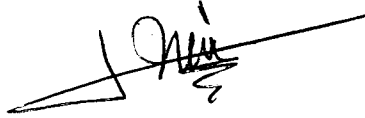
44956/64-2

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 12.06.2014 tarihli ve 43452547-120.00-182286 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde gönderilen ve Hatay Milletvekili Sayın Mevlüt DUDU tarafından verilen 7/44956 sıra sayılı “Biber gazının yol açtığı zararlara” ilişkin yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Arz ederim.

Dr. Mehmet MÜEZZİNOĞLU
Bakan

EKLER:

1- Önerge Cevapları (3 Sayfa)

Hatay Milletvekili Sayın Mevlüt DUDU tarafından verilen 7/44956 sıra sayılı “Biber gazının yol açtığı zararlara” ilişkin yazılı soru önergesinin cevabıdır.

Soru 1-Daha önce yönelttiğim soru önergesine gelen cevapta, biber gazının tamamen bitkisel olduğu ve sadece OC ve CS kullanıldığı belirtilmekteydi. Bu içeriklerle birlikte; beraberinde kullanılan alkol, organik çözücüler, halojen gazlar, propellantlar gibi kimyasalların miktarı nedir? Sağlık üzerine olası etkileri nelerdir?

Cevap 1- Emniyet teşkilatı envanterinde göz yaşartıcı gaz olarak sadece OC (oleoresin capsicum, Cas No: 8023-77-6) ve CS (o-chlorobenzylidene malononitrile, Cas No:2698-41-1) bulunmaktadır. Biber gazı OC cinsinden biber tohumlarının yağlı ekstresidir. Biber gazı bitkisel kökenli olarak elde edilen kimyasal bir maddedir. Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi raporuna göre muhtemel bir biber gazının formülasyonunda, oleoresin capsicum %10, tetrakloretilen (Cas No:127-18-4) ve tetrafluoroetan (Cas No: 81-97-2) bulunmaktadır. OC, Uluslararası Kanser Araştırma Ajansı (IARC) kanserojen kimyasal maddeler listelerinde yer almamaktadır.

Soru 2- Bahsi geçen Türkiye Halk Sağlığı Kurumu raporunda tüm kimyasallar çalışılmış mıdır? OC yanında hangi maddeden ne kadar kullanılmaktadır?

Cevap 2-Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Raporunda, muhtemel bir biber gazı formülasyonu “Oleoresin Capsicum % 10, tetrachloroethylene, tetrafluoroetan ve ultraviyolete indicator” olarak belirtilmiştir. Türkiye Halk Sağlığı Kurumu raporunda ise OC gaz solüsyonu numunelerinde GC-MS yöntemiyle aktif madde (capsicum) kontrolü yapılmış ve aktif maddenin mevcut olduğu saptanmıştır.

Soru 3- Türkiye Halk Sağlığı Kurumunun biber gazlarıyla ilgili raporunun tamamı neleri içermektedir? Bu raporun tarafıma sunulması mümkün müdür?

Cevap 3- Türkiye Halk Sağlığı Kurumunun raporu numunede aktif madde (capsicum) varlığının tespiti ile ilgilidir.

Soru 4- İstanbul Farmakoloji ABD’nin biber gazıyla ilgili bahsettiğiniz raporu neler içermektedir? Bu raporun tarafıma sunulması mümkün müdür?

Cevap 4- İstanbul Üniversitesi Farmakoloji ve Klinik Farmakoloji AD’nin ilgili raporu biber gazı ve doğal biber tozunun insan sağlığına olası etkilerinin değerlendirilmesine ilişkin bilgileri içermektedir.

Soru 5- İlgili raporda; Risk değerlendirmesi nasıl yapılmıştır? Örneğin; doz, etken maddenin konsantrasyonu yanı sıra maruz kalma süresi, kapalı ortamda maruz kalma, kaçış yollarının kapanması gibi durumlar olduğunda riskler nasıl belirlenmektedir? Belirlenen risklere karşı alınan önlemler nelerdir?

Cevap 5- Kimyasal madde ile etkilenim sonucu ortaya çıkabilecek zararın nitelendirilmesi ve tahminine yönelik bir süreç olan risk değerlendirme ile kimyasal maddelerin insan sağlığına olası olumsuz etkileri belirlenebilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü ve uluslararası kabul görmüş kuruluşlarının yayınlarına göre, kimyasal maddelerin insan sağlığı üzerine etkisinin tespit metodolojisi 4 aşamadan oluşan risk değerlendirmesine dayanmaktadır. Bunlar, tehlikenin belirlenmesi, doz-cevap değerlendirilmesi, etkilerinin değerlendirilmesi ve riskin

nitelendirilmesidir. İstanbul Üniversitesi Farmakoloji ve Klinik Farmakoloji AD'nin biber gazıyla ilgili raporu konuya ilişkin uluslararası çalışmaların derlenmesi niteliğindedir.

Soru 6- İlgili rapordaki risk değerlendirme yöntemleri halkımızın biber gazın maruz bırakıldığı durumlarla karşılaştırılmış mıdır?

Cevap 6- İlgili raporda biber gazına maruz kalınan farklı durumların karşılaştırmaları yapılmamıştır.

Soru 7- Bu tür gazlara hassasiyeti olan kişilerin yaşadıkları olaylarla ilgili herhangi bir çalışma yapılmış mıdır?

Cevap 7- Bu tür gazlara hassasiyeti olan kişilerin yaşadıklarına ilişkin Bakanlığımızca yapılmış özel bir çalışma bulunmamaktadır. Ancak bu konuya ilişkin bilimsel çerçevede yapılan çalışmalar takip edilmektedir.

Soru 8- Örneğin biber gazı müdahaleleri sonucunda gazdan kötü etkilenip hastanelerin acil servislerine kaldırılan kişilerin durumları ve bu durumların yaşanmasının önlenmesine yönelik olarak neler yapılmıştır?

Cevap 8- Hastane acil servislerine müracet eden ve/veya getirilen kişilere tıbbi durumlarına göre ivedilikle müdahale edilmekte ve gerekli görülen tedavi protokolü multidisipliner şekilde uygulanmaktadır.

Soru 9- Uygun eğitim almış personel tarafından kullanıldığı bildirilmesine rağmen; kişiler direkt hedef alınarak kullanımı, fazla miktarda ve uzun süre kullanımı, kapalı alanda ve araç içinde kullanımı, kaçış yollarının bırakılmadığı gibi kullanım talimatlarına yönelik olarak kolluk güçlerinin eğitimlerinin desteklenmesine yönelik olarak koordinasyon çalışmalarınız mevcut mudur?

Cevap 9- Toplumsal olaylara müdahalede biber gazı ve diğer müdahale araçlarını kullanacak personele gerekli eğitimler uzman eğiticiler tarafından verilmekte olup, eğitimler periyodik olarak tekrarlanmaktadır.

Soru 10- Biber gazı müdahaleleri, olay yerinde evi ya da işyeri olan ya da bölgeden geçmek zorunluğu olduğu için maruz kalan kişilerin sağlığını riske atan bir durumdur. Halk sağlığının korunması gerekliliği ve önlemlerin alınması noktasında Bakanlık olarak yükümlülükleriniz nelerdir ve bu yükümlülükler için şimdiye kadar yapmış olduğunuz çalışmalar nelerdir?

Cevap 10- İnsan merkezli yaklaşımla, birey ve toplum sağlığını korumak ve geliştirmek, sağlık için risk oluşturan faktörlerle mücadele etmek, halkın yaşam kalitesini yükseltmek ve halk sağlığını tehdit eden konularda gerekli önlemleri almak ilkelerinden hareketle, kimyasal maddelerin insan sağlığına etkileri konusunda Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), Avrupa Kimyasallar Ajansı (AKA), Kimyasal Silahlar Sözleşmesi gibi uluslararası kuruluşlarda yapılan çalışmalar Bakanlığımızca yakından izlenmekte ve bilimsel ve teknolojik gelişmeler ışığında, bu konularda ilgili Kurum ve Kuruluşlarla işbirliği içinde gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

Soru 11- OC'nin farmakolojik özelliği bakımından suda çözünmediği, alkol, yağ, inorganik çözücülerde çözündüğü bilindiğinden, "su ile çabucak silinebileceği" ibaresi bilimsel

gerçeklerle örtüşmemektedir. Bu nedenle Farmakoloji ABD bilimsel gerekçeleriyle bu konuya nasıl bir açıklama getirmektedir?

Cevap 11- İstanbul Üniversitesi Farmakoloji ve Klinik Farmakoloji AD'nin biber gazıyla ilgili raporunda konuyla ilişkin, "Biber gazları ve tozları deri üzerine ve mukozaya uygulandığında kızarıklık ve yanma hissi uyandırır. Ayrıca gözde geçici körlüğe ve irritasyona sebep olabilirler ancak bu etkilerin hiç biri kalıcı değildir. Bu bulgular su ile yıkandığında daha da çabuk silinmektedir" denilmektedir. "Oleoresin capsicum" inorganik bir çözücü olan suda çözünmemekte, ancak alkol, eter ve kloroform gibi organik çözücülerde çözünmektedir. Oleoresin capsicum ile ilgili malzeme güvenlik bilgi formlarının acil ve ilk yardım tedbirleri kısmının gözle ilgili kısmında su ile yıkanması gerektiği belirtilmektedir.

Soru 12- Bahsedilen sözleşmelerde fazla miktarda ve kötüye kullanımı (doz, süre, miktar, açık ya da kapalı alan, direkt hedef alınarak uygulama vb.) yasaklanmasına rağmen böyle uygulama yapılan durumlarla ilgili olarak Bakanlığınız görevleri kapsamında şimdiye kadar neler yapmıştır?

Cevap 12- Türkiye'nin 1997 yılında taraf olduğu Kimyasal Silahlar Sözleşmesi hükümleri çerçevesinde "göz yaşırtıcı gaz mühimmatının insan sağlığı üzerinde kalıcı bir etki bırakmama" şartı aranmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin biber gazıyla ilgili 05.12.2006 tarihli kararında kargaşa hallerinde göstericilerin kontrol altına alınması ve dağıtılması için kullanılan biber gazının Kimyasal Silahlar Sözleşmesi ekinde belirtilen yasaklı kimyasal maddeler listesinde olmadığı ancak biber gazının kullanımının solunum yolları tahrişi, mide bulantısı, kusma, gözlerde tahriş, kaşınma ve göğüs ağrısına neden olabileceği ifade edilmektedir.

Soru 13- Biber gazının yaşanmış olaylara bakıldığında ortaya çıkmış olan zararları ortadayken, yaptığınız açıklamalarla desteklendiği görülmektedir. Neredeyse "sağlığa yararlı" diyeceğiniz bu açıklamaları yeniden gözden geçirme ve halkımızın doğru ve yerinde bilgilendirilip gereken kurumların bu konuda uyarılması için acilen neler yapmayı planlıyorsunuz?

Cevap 13- Özellikle 1980'lerden sonra kolluk güçleri, askeri birlikler ve kişisel korunma maksatları ile kullanılmaya başlanan ve Avrupa'da birçok ülkede yaygın olarak kargaşanın bastırılmasında kolluk kuvvetleri tarafından kullanılan ve biber gazı olarak bilinen oleoresin capsicumun (OC) insan sağlığı üzerine etkileri konusundaki çalışmalar yakından takip edilmektedir. Ulusal ve uluslararası bilimsel çalışmalar neticesinde gerekli görülen durumlarda ilgili kurumlar ve kamuoyu bilgilendirilmektedir.

İlginize teşekkür ederim.